

JUBILEUM Een van de oudste verenigingen van Hilversum is nog springlevend

Fanfare-orkest Leo blaast al (ruim) 120 jaar zijn partijtje mee

Het allereerste optreden van het Hilversumse Fanfare-orkest Leo was op zijn zachtst gezegd geen doorslaand succes. De jury vond dat de muziek 'zoo valsch als eene kraai' klonk. Dat was in 1903.

Eddie de Paepe

Het fanfareorkest was drie jaar eerder - op 24 januari 1900 om precies te zijn - opgericht door een achttal Hilversummers. Het muziekkorps, een onderafdeling van de Rooms-katholieke Werkliedenvereniging, was genoemd naar de sociale paus Leo XIII. Met een tastbare gift van notaris Luycks, bestaande uit twaalf koperinstrumenten en twee trommels, kon het van start gaan.

Wevers

Dat het eerste optreden, op een concours in Hilversum, vreselijk onzuiver klonk, was niet zo gek. De eerste tien muzikanten waren ongeletterde wevers, net als dirigent/trombonist Tinus Jaspers. De onaangenaam verraste jury vroeg het stel opnieuw te beginnen omdat het verschrikkelijk vals klonk. De muzikanten hadden daar echter geen trek in en verlieten kwaad het Emma-hotel.

In het jubileumboek van de hand van Gerard van den Hoven, dat in 2000 verscheen, staan meer anekdotes over het prille begin.

Zo gingen de muzikale wevers in 1907 per Jan Plezier op weg naar een concours in Abcoude. In de ene wagen zaten de muzikanten, in de andere hun echtgenoten. De laatste Jan Plezier werd op een spoorwagengang op een haar na gemist door een aanstormende trein. Het had maar weinig gescheeld of de Leo had zijn 10-jarig jubileum niet gehaald of had alleen bestaan uit weduwnaars.

Dieptepunten

De historie van de Leo kent volgens clubhistoricus Van den Hoven veel dieptepunten. Tijdens de Tweede Wereldoorlog, in juli 1941, moesten

de instrumenten bij de bezetter worden ingeleverd. Om aan de Kulturkamer te ontsnappen ging men ondergronds. Direct na de bevrijding kwam de ondergedoken vereniging weer boven de grond.

Een van leden opperde toen om de vereniging los te weken van de katholieke werkliedenvereniging. Het bestuur voelde echter niets voor dit revolutionaire idee. Dit standpunt werd ondersteund door geestelijk adviseur kapelaan Geelzing, die even langskwam.

Nog geruime tijd drukten de geestelijk adviseurs een grote stempel op de vereniging. Pas in 1975 gingen de wegen van de Leo en de (katholieke) vakbond definitief uiteen. Tijdens de twee belangrijkste naoorlogse dirigenten C.H. Rijke (vanaf 1947) en diens opvolger A.E. Boorsma (vanaf 1964) werden de grootste successen behaald, maar zijn ook de grootste problemen geweest. Die hadden al iets te maken met de veranderende tijden.

Geen dames

„Meisjes wilden erbij komen”, vertelde Van den Hoven twintig jaar geleden. „Dat gaf bij een katholieke vereniging als de onze veel weerstand. Tot het begin van de jaren zestig wilden men geen dames erbij. Ze mochten wél met de vlag lopen, maar niet spelen.” Vanaf '67/'68 tot begin jaren tachtig is er een behoorlijke dip geweest als gevolg van wat je een generatieconflict kan noemen. De jeugd wilde verandering, meer zeggenschap.

In het feestjaar 1970 was de Leo in feite ter ziele. Er liepen dertig, veertig leden weg. Vijf jaar later fungeerde een conflict over de muziekkeuze als slijtzwam. De tijd dat alleen rooms-katholieken lid mochten

worden, was toen allang voorbij. Maar ook het uitgangspunt dat je lid voor het leven werd. Wat ook minder werd was de prominente aanwezigheid van bepaalde Hilversumse families. Zo waren vroeger onder meer de families Bongers, Van Dalen, Zandbergen, Allessie, Eltink, Alders en Punte goed vertegenwoordigd. Dat meer leden van één familie bij de vereniging zaten kwam ten goede aan de sociale controle. Het nadeel was dat als er één onvrede had, ze allemaal weglieden.

Hoogtijdagen

Van den Hoven beschouwde de jaren '50 tot '65 als de hoogtijdagen voor de vereniging. „Elk concours werd gewonnen. Mede door de ongelooftelijke ijver van het bestuur speelden wij in de eredivisie. Altijd de eerste prijs. Bij een kampioenswedstrijd in Valkenburg werd beslag gelegd op de blauwe wimpel, eigenlijk het hoogste dat je kan behalen. Dat was in de nadagen van dirigent Rijke. De Volendamse Harmonie, onder leiding van Boorsma, werd met een half punt verschil verslagen.” Tijdens het jubileumfeest van de KRO in Hilversum in 1965 was Boorsma dirigent van beide korpsen. En toen was de uitslag net andersom.

Limburgs geweld

De jaren 70 waren volgens de clubhistoricus voor de Leo niet zo denkerend. In de jaren 80 ging het beter. De ingekrompen vereniging trad veel op, maar kon niet op tegen het Limburgse geweld. Na de terugkeer in de eredivisie en het aantreden van dirigent Arjen Bos ging het, vanaf 1990, weer bergopwaarts. Tijdens het toppunt in 1963 telde de vereniging 103 leden.

Onderkomens

In de loop der jaren heeft het de Leo diverse onderkomens gehad. Zoals het gebouw van de Katholieke Arbeiders Bond in de St. Annastraat, Hotel Jans in de Stationsstraat en de houten noodgebouwtjes aan de Lopes Diaslaan. Geruime tijd verbleef De Leo in de kelder van de Vrijzakenkerk in Noord. Tegenwoordig wordt gerepeteerd in het gebouw van Beatrix' aan de Neuweg.

Een optreden tijdens het Zomerfestival in Hilversum in juli 2017.

ARCHIEFFOTO STUDIO KASTERMANS

„De families Bongers, Van Dalen, Zandbergen, Allessie, Eltink, Alders en Punte waren goed vertegenwoordigd

Wim Doensen: „Je mag bij ons gerust het kopje 'hoempapa' weghalen”

Het Fanfare-orkest Leo telt momenteel 26 leden maar van voorzitter Wim Doensen mogen het er wel zestig worden. Hoewel, de repetitieruimte in het onderkomen van Beatrix' Hilversum aan de Neuweg is natuurlijk iet van elastiek. „Er kan nog wel twintig man bij, maar dan zitten we wel aan het maximum.”

Bugelspelers

Alle muziektonen zijn bezet. Saxen, trombones, trompetten, bugels. Bugelspelers kunnen er in ieder geval nog wel bij, meldt Doensen. „Die kunnen we niet genoeg hebben, zeggen we altijd.” Ook vaardige bespelers van hoorn,

euphonium en pauk zijn welkom. „Maar in principe is iedereen met een instrument welkom.

Combo

De voorzitter benadrukt dat 'De Leo' een moderne fanfareband is. De basis van het orkest is een typische fanfarebezetting (koperblazers, sax, slagwerk). Naar die wordt al sinds jaar en dag ondersteund door een combo van elektrische gitaar, basgitaar, drums en percussie. „Je mag bij ons gerust het kopje 'hoempapa' weghalen.”

Het repertoire is dan ook zeer gevarieerd. Dat gaat van licht klassiek tot pop, rock, funk en swing. Doensen: „We spelen eigenlijk al-

les. Van Deep Purple tot fanfarecomponist Johan de Haan. We zoeken altijd vrij moderne composities uit, van de Red Hot Chili Peppers en Michael Jackson tot Danny Vera en Marco Borsato.”

Door de coronamaatregelen kon en kan niet worden opgetreden, maar ook niet gerepeteerd. Dat laatste heeft het orkest creatief opgelost.

Leuk resultaat

„We hebben een tijd via internet muziekstukken ingestudeerd. We hebben ze thuis gespeeld en opgenomen. Iemand plakte ze daarna aan elkaar en dat gaf een heel leuk resultaat.” Nadeel is wel dat ieder-

een - al dan niet met behulp van een metronoom (op de smartphone) - op het vereiste ritme speelt, maar elkaar niet hoort. „Daardoor wordt het een vrij statisch geheel. Als je elkaar niet hoort, kan je bijvoorbeeld ook niet even een noot wat langer maken. Die feeling mis je als je in je eentje thuis aan het spelen bent.”

In 2020 heeft De Leo geen een keer met het hele orkest kunnen optreden. Heel jammer, betreurt Doensen. Een van de hoogtepunten zou het Biersteeg-festival zijn geweest. „Dat organiseren wij altijd in juni, juli”, vertelt Doensen. „Een hartstikke mooi gebeuren, waar we kunnen laten horen wat

we allemaal in onze mars hebben. Maar ja, ik hoop nu maar dat we na komende zomer weer met elkaar kunnen spelen.”

Video-compositie

In 2020 bestond het orkest 120 jaar. „We hadden leuke plannen voor de viering van dat jubileum, maar hebben alles moeten afblazen”, vertelt Doensen. Op de eigen website en de Facebook-pagina is sinds zondag 24 januari - de 121ste verjaardag - wel een leuke video-compositie te zien waarin de De Leo door de jaren heen wordt belicht. Een voorproefje voor het concert wat het orkest op een later tijdstip hoopt te geven.

Het orkest - met vaandel - in de jaren dertig.

EIGEN FOTO

Het voltallige orkest zo'n tachtig jaar geleden.

EIGEN FOTO

April 1974: feestelijke opening van clubgebouw 't Notenkrakertje.

SAGV

De laatste repetitie onder de Vrijzakenkerk, augustus 2009.

EIGEN FOTO

Een optreden in zorgcentrum Zuiderheide in 2009.

EIGEN FOTO